

PROIECTUL
THE MOLDOVA ROAD PROJECT V
(DTM 45094)

FAZA DE PROIECTARE DETALIATĂ
RECONSTRUCȚIA DRUMULUI EXPRESS M1 LEUȘENI -CHIȘINĂU

REZUMAT NON-TEHNIC

EVALUAREA IMPACTULUI
DE MEDIU ȘI SOCIAL ȘI PLANUL DE MANAGEMENT DE MEDIU ȘI
SOCIAL AL PROIECTULUI

CHIȘINĂU 2026

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

SUMAR EXECUTIV

Prezentul document oferă descrierea și contextul proiectului, legislația aplicabilă și cerințele specifice pentru proiectare, responsabilitățile instituționale, cerințe de mediu și sociale pentru reabilitarea drumului expres M1, aspectele semnificative de mediu/sociale identificate la faza de proiectare și stabilirea măsurilor de control pentru atenuarea impactelor semnificative de mediu și sociale, monitorizarea și măsurarea lor, stabilirea rolurilor și a responsabilităților pentru controlul lor specifice etapelor de construcție și operare.

Procedura de evaluare a impactului de mediu și social specific amplasamentului la etapa de proiectare detaliată are drept scop identificarea aspectelor de mediu și sociale, evaluarea riscurilor și stabilirea măsurilor/cerințelor de mediu și sociale pentru controlul riscurilor și comunicarea riscurilor personalului direct și subcontractat, persoanelor afectate și altor părți interesate.

Prezentul raport este un raport non-tehnic cu informație specifică de mediu și socială necesară de a fi comunicată publicului interesat, persoanelor afectate de reabilitarea drumului național M1 și altor părți interesate într-un limbaj simplist și pe înțelesul tuturor.

Rezumatul Non-Tehnic conține și procedura de comunicare și cu mecanismul privind depunerea reclamațiilor, plângerilor, sesizărilor, propunerilor de îmbunătățire, petițiilor utilizând formularul prezentat în anexa. Informația recepționată prin mecanismul de soluționarea a reclamațiilor (CM) va fi analizată de către Administrația Națională a Drumurilor și Consultanți pentru a îmbunătăți documentația de mediu și socială, înregistrarea și raportarea oficială a informației persoanelor interesate și stabilirea măsurilor pentru eliminarea neconformităților.

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

Conținut

1 CONTEXTUL PROIECTULUI.....	4
1.1 Date generale	4
1.2 Obiectivul de dezvoltare a proiectului	4
1.3 Beneficiarii proiectului.....	5
1.4 Părțile proiectului	5
2 LOCAȚIA PROIECTULUI ȘI BENEFICII	7
2.1 Locația drumului expres M1 Chișinău - Leușeni	7
2.2 Beneficiile reabilitării drumului expres M1	9
2.3 Achiziția de terenuri agricole proprietate privată.....	9
2.4 Ciclul de viață a proiectului și aspectele de mediu și sociale specifice	10
3 METODOLOGIA DE EVALUARE A IMPACTULUI DE MEDIU ȘI SOCIAL	12
3.1 Procedura de evaluare a impactului de mediu și social	12
3.2 Cerințele de mediu și sociale aplicabile pentru proiectarea tehnică.....	12
3.3 Zona de influență a proiectului	13
3.4 Planurile specifice amplasamentelor elaborate la faza de proiectare	14
3.5 Identificarea impacturilor potențiale și măsurile de atenuare	15
3.5.1 Cerințe generale	15
3.5.2 Măsuri de atenuare a impacturilor pentru faza de construcție	15
3.5.3 Măsuri de atenuare a impactelor pentru faza de exploatare și scoatere din uz.....	16
4 PROCEDURA DE COMUNICARE AL RISCURILOR DE MEDIU ȘI SOCIALE.....	17
4.1 Generalități	17
4.2 Accesul la informația de mediu și socială.....	17
4.3 Mecanismul de soluționare a plângerilor pentru procesul de consultare	19
4.4 Depunerea reclamațiilor sau plângerilor în cadrul consultărilor publice	19
5 PROCEDURA PRIVIND EXPROPRIEREA	20
6 RESPONSABILITĂȚI INSTITUȚIONALE	22
6.1 Generalități	22
6.2 Beneficiarul Proiectului	22
6.3 Inginer pentru Supraveghere a Construcțiilor	22
6.4 Antreprenor general (constructorul).....	22

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

1 CONTEXTUL PROIECTULUI

1.1 Date generale

În data de 22 ianuarie 2024, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD)¹ și Guvernul Republicii Moldova² (Împrumutatul) au semnat Acordul de Împrumut pentru Proiectul V de Reabilitare a Drumurilor din Moldova. Împrumutatul este Republica Moldova și este reprezentat de Ministerul Finanțelor.

Facilitatea va consta într-un împrumut suveran acordat Împrumutatului în valoare de până la 150 de milioane de euro, acordat în tranșe. BERD va finanța reabilitarea și lărgirea șoselei de centură M2 din Chișinău (tronsonul 2) și achiziționarea de echipamente și software specializate pentru Sistemul de gestionare a patrimoniului rutier (tranșa 1), precum și reabilitarea tronsonului de drum M1 Chișinău-Leușeni (tranșa 2) (împreună, „Proiectul”).

Proiectul reprezintă o prioritate strategică pentru Republica Moldova³ și va sprijini eforturile guvernului de a stopa deteriorarea rețelei rutiere și de a asigura menținerea principalelor legături rutiere la standarde acceptabile, în vederea facilitării creșterii economice, a integrării regionale și a conectivității, prin consolidarea legăturilor de transport esențiale, cu accent pe extinderea rețelei TEN-T⁴.

Proiectul este în concordanță cu Planul⁵ economic și de investiții al Uniunii Europene pentru Vecinătatea de Est și cu prioritățile Parteneriatului Estic pentru perioada de după 2020, este inclus în Planul⁶ de acțiune privind investițiile TEN-T al Parteneriatului Estic și este în concordanță cu abordarea „Moldova⁷ Solidarity Lanes”, concentrându-se pe coridoarele principale pentru a asigura transportul de mărfuri între Ucraina și Uniunea Europeană.

1.2 Obiectivul de dezvoltare a proiectului

Proiectul va contribui la dezvoltarea economică a Moldovei și la integrarea sa fizică prin îmbunătățirea legăturilor de tranzit și a coridoarelor dintre orașele sale, precum și dintre Moldova și țările vecine, inclusiv Ucraina și România. De asemenea, proiectul va îmbunătăți infrastructura

¹ Sursa: <https://www.ebrd.com/home/work-with-us/projects/psd/54423.html>

² Sursa: <https://gov.md/index.php/en>

³ Sursa: <https://midr.gov.md/ro/portofoliu/infrastructura-rutiera>

⁴ Sursa: <https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/glossary/trans-european-networks-tens.html>

⁵ Sursa: <https://euneighbourseast.eu/ro/policy/>

⁶ Sursa: <https://eu4moldova.eu/wp-content/uploads/2025/09/EUConnects.-Conexiuni-mai-bune-de-transport-si-comert.-Factsheet.pdf>

⁷ Sursa: <https://www.eib.org/en/projects/all/20220846>

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

rutieră dintre orașe și pe coridoarele-cheie/legăturile regionale prin reabilitarea șoselei de centură M2 din Chișinău (tronsonul 2) și a tronsonului de drum M1 dintre Chișinău și Leușeni, care se află într-o stare precară.

Obiectivul de dezvoltare a Proiectului este asigurarea unei infrastructuri care funcționează bine, prin: (i) Reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelei de drumuri naționale, (ii) Stabilirea unui mecanism durabil de finanțare pentru întreținerea drumurilor publice și majorarea responsabilității de administrare a acestora și (iii) Îmbunătățirea securității drumurilor.

1.3 Beneficiarii proiectului

Beneficiarii Proiectului sunt:

1. Guvernul Republicii Moldova⁸;
2. Ministerul Finanțelor⁹
3. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale¹⁰;
4. Ministerul¹¹ Mediului;
5. Ministerul¹² Agriculturii și Industriei Alimentare
6. Agenția pentru Proprietăți¹³ Publice;
7. Consiliul¹⁴ Raional Hincești;
8. Consiliul¹⁵ Raional Nisporeni;
9. Consiliul¹⁶ Raional Strășeni;
10. Consiliul¹⁷ Raional Ialoveni;
11. Consiliul¹⁸ Municipal Chișinău;
12. Comunitatea din Republica Moldova;
13. Comunitatea din România, Ucraina și alte țări.

1.4 Părțile proiectului

Proiectul este compus din următoarele părți:

Partea A:

⁸ Sursa: <https://gov.md/ro/autoritati-administrative-centrale>

⁹ Sursa: <https://mf.gov.md/ro>

¹⁰ Sursa: <https://midr.gov.md/portofoliu/transport>

¹¹ Sursa: <https://mediu.gov.md/ro>

¹² Sursa: <https://maia.gov.md/ro/content/contacte>

¹³ Sursa: <https://app.gov.md/>

¹⁴ Sursa: <https://hincesti.md/>

¹⁵ Sursa: <https://nisporeni.md/>

¹⁶ Sursa: <http://www.crstraseni.md/index.php?!=ro>

¹⁷ Sursa: <https://il.md/>

¹⁸ Sursa: <https://www.chisinau.md/ro>

 S.A. ADMINISTRAȚIA NAȚIONALĂ A DRUMURILOR	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
--	--	--

- (i) Lucrări civile: reabilitarea și lărgirea secțiunii 2 a centurii M2 Chișinău, cuprinzând aproximativ 7 km de drum;
- (ii) Supravegherea lucrărilor civile pentru reabilitarea și construcția secțiunii de drum menționate mai sus, asigurată de Consultantul de Supraveghere;
- (iii) Extinderea și modernizarea sistemului de gestionare a activelor rutiere; și
- (iv) Contingente pentru finanțarea oricăror depășiri de costuri în legătură cu Partea A.

Partea B:

- (i) lucrări civile: reabilitarea secțiunii de drum M1 Chișinău-Leușeni, cuprinzând aproximativ 71 km de drum;
- (ii) Supravegherea lucrărilor civile pentru reabilitarea și construcția secțiunii de drum menționate mai sus, asigurată de Consultantul de Supraveghere; și
- (iii) Condiții de contingență pentru finanțarea oricăror depășiri de costuri în legătură cu Partea B.

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

2 LOCAȚIA PROIECTULUI ȘI BENEFICIIL

2.1 Locația drumului expres M1 Chișinău - Leușeni

Reconstrucția drumului expres M1 Chișinău - Leușeni frontiera cu România, km 1.000 - km 85.460” se încadrează în obiectivele și direcțiile prioritare de intervenție ale țării prevăzute în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea¹⁹ nr. 315/2022.

Drumul național M1, km 1.000 – km 85.460, este un coridor liniar și se întinde pe teritoriile a 4 raioane, după cum urmează:

- Km 1+000 – km 9+000 – raionul Hîncești, satele: Leușeni, Cotul Morii, Nemțeni și Ivanovca;
- Km 9+000 – km 38+800 – raionul Nisporeni, satele: Ivanovca, Mirești, Bolțun, Cristești și Iurcenii;
- Km 38+800 – km 75+300 – raionul Strășeni, satele: Dolna, Micleușeni, Lozova, Căpriană și Condița;
- Km 75+300 – km 85+460 – raionul Ialoveni, satele: Malcoci, Suruceni, Nimoreni și Durlești.

Figura 1: Locația drumului expres M1 Chișinău – Leușeni, frontieră cu România

¹⁹ Sursa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134582&lang=ro

 S.A. ADMINISTRAȚIA NAȚIONALĂ A DRUMURILOR	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
--	--	--

Reconstrucția drumului expres M1 va aduce o serie de beneficii economice, mediu și sociale concrete:

- **Lărgirea carosabilului:** Traseul va fi extins în mai multe zone, incluzând 25 de sectoare cu câte 3 sau 4 benzi de circulație. Segmentul de la vama Leușeni va dispune de 4 benzi (câte două pe sens) separate prin parapete de beton;
- **Benzi pentru transportul greu:** Pe trei loturi majore se va construi o a treia bandă suplimentară. Aceasta va permite fluidizarea traficului prin izolarea camioanelor lente pe sectoarele în rampă;
- **Intersecții denivelate:** Proiectul include reconfigurarea intersecțiilor aglomerate pentru a elimina punctele de conflict rutier și ambuteiajele.
- **Creșterea siguranței rutiere** prin (i) Scăderea numărului de accidente - separatoarele fizice de sens și benzile suplimentare vor reduce riscul coliziunilor frontale provocate de depășirile periculoase și (ii) Infrastructură modernă: Drumul va fi dotat cu sisteme noi de semnalizare, iluminat public în nodurile rutiere și elemente de protecție de ultimă generație
- **Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES)** prin (i) Fluidizarea traficului - eliminarea blocajelor rutiere și a opririlor frecvente (în special în intersecții și pante) reduce consumul inutil de carburant, determinând o scădere directă a emisiilor de Co2 și alte gaze poluante și (ii) Viteză constantă de deplasare - Lărgirea carosabilului la 3 sau 4 benzi permite vehiculelor mari să ruleze în regim optim de consum, reducând emisiile de particule fine din gazele de eșapament.
- **Scăderea poluării fonice** prin utilizare de (i) Asfalt fonoabsorbant - Utilizarea de straturi asfaltice moderne reduce considerabil zgomotul produs de rularea pneurilor, un beneficiu direct pentru comunitățile și ecosistemele adiacente traseului și (ii) Ecrane de protecție - În zonele unde traseul trece aproape de localități, proiectul tehnic include bariere acustice pentru atenuarea undelor sonore.
- **Reziliență climatică și managementul apelor** prin construcția de sisteme moderne de drenaj prin (i) Reabilitarea canalelor de scurgere ranforsate și poduri dimensionate pentru a face față inundațiilor și fenomenelor meteo extreme cauzate de schimbările climatice și (ii) Separatoare de hidrocarburi - Apa pluvială colectată de pe carosabil va fi filtrată prin sisteme speciale înainte de a fi deversată, prevenind poluarea solului și a rețelei hidrografice locale (inclusiv a râului Bâc) cu uleiuri și combustibili;
- **Compensare ecologică și protecția biodiversității** prin (i) Reîmpăduriri controlate - Proiectul compensează defrișările tehnologice necesare lărgirii drumului prin plantarea de noi fâșii forestiere de protecție de-a lungul traseului și (ii) Stabilizarea solului: Lucrările de consolidare a versanților și taluzurilor previn eroziunea solului și alunecările de teren în zonele cu relief accidentat.

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

2.2 Beneficiile reabilitării drumului expres M1

Reconstrucția drumului expres M1 va aduce o serie de îmbunătățiri sociale directe pentru comunitățile locale și participanții la trafic.

Principalele beneficii și îmbunătățiri sociale includ:

- **Acces rapid la servicii medicale și de urgență** prin (i) Scăderea timpului de răspuns - Ambulanțele, mașinile de pompieri și echipajele de poliție vor circula mult mai rapid între localitățile de pe traseu și spitalele strategice din Chișinău și (ii) Culoare speciale de depășire: Existența benzilor suplimentare (3 sau 4 benzi pe 25 de sectoare) previne blocarea vehiculelor de intervenție în spatele camioanelor grele;
- **Îmbunătățirea transportului public și a mobilității rurale** prin (i) Conectivitate interurbană: Navetiștii, studenții și muncitorii din raioanele adiacente (precum Strășeni, Nisporeni, Hîncești) vor beneficia de curse de autobuz și microbuz mai rapide, mai sigure și cu grafice de timp predictibile și (ii) Stații de autobuz moderne: Proiectul tehnic include reamenajarea stațiilor de așteptare din preajma localităților, dotarea lor cu iluminat public și crearea de refugii sigure pentru pietoni.
- **Siguranță sporită pentru pietoni și comunități locale** prin construirea de (i) Pasaje și traversări securizate: În zonele critice unde drumul separă comunități sau intersectează drumuri locale (cum sunt conexiunile spre Scoreni sau Malcoci), sunt prevăzute intersecții denivelate sau treceri protejate pentru a preveni accidentele în care sunt implicați pietonii și (ii) Iluminat stradal inteligent: Nodurile rutiere majore și zonele de traversare pietonală vor beneficia de rețele moderne de iluminat pentru a reduce riscul de accidente pe timp de noapte;
- **Crearea de locuri de muncă și reducerea migrației interne** prin (i) Angajări pe perioada șantierului: Lucrările de construcție de o asemenea anvergură generează sute de locuri de muncă directe pentru muncitorii locali, dar și oportunități pentru furnizorii autohtoni de materiale și (ii) Dezvoltarea micilor afaceri: Un flux de trafic mai bine organizat stimulează apariția pensiunilor, piețelor agricole locale, magazinelor și unităților de servicii de-a lungul coridorului, oferind surse de venit durabile pentru populația din sate.

2.3 Achiziția de terenuri agricole proprietate privată

Măsurile de expropriere și compensare pentru extinderea traseului M1 Chișinău – Leușeni sunt reglementate strict prin legislația Republicii Moldova și aliniate la standardele sociale a Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

Deoarece lărgirea drumului la 3 sau 4 benzi necesită utilizarea unor terenuri private din vecinătate, procesul este declarat de utilitate publică de interes național și urmează mecanisme clare stabilite prin Lege²⁰ nr. 18/2025:

1. Evaluarea și Stabilirea Compensațiilor

Prețul de piață: Evaluarea terenurilor și a bunurilor afectate (garduri, culturi agricole, construcții) este realizată de instituții specializate, despăgubirea calculându-se la valoarea reală de piață, dar nu mai puțin decât prețul normativ al pământului.

Acoperirea prejudiciilor: Proprietarii primesc compensații atât pentru pierderea fizică a terenului, cât și pentru pierderile de recoltă sau costurile de relocare ale activităților economice.

2. Tipuri de Expropriere

Expropriere permanentă: Terenurile ocupate definitiv de noul carosabil, nodurile rutiere sau pilonii podurilor sunt transferate în proprietatea statului.

Expropriere temporară: Anumite porțiuni sunt ocupate doar pe durata șantierului pentru stocarea materialelor sau accesul utilajelor. Ulterior, acestea sunt reabilite ecologic și returnate proprietarilor.

3. Procedura și Dreptul la Contestație

Notificarea oficială: Proprietarii primesc propuneri individuale scrise din partea Administrației Naționale Drumurilor (AND) care conțin sumele calculate drept despăgubire.

Plata rapidă: După acceptarea propunerii, banii sunt transferați direct în conturile bancare (pentru companii) sau prin oficiile poștale (pentru persoane fizice).

Soluționarea litigiilor: Sunt create comisii speciale pentru examinarea contestațiilor. Dacă proprietarul nu este de acord cu suma propusă, litigiul se soluționează în instanța de judecată. Pentru a nu bloca proiectul de infrastructură strategic, statul poate consemna suma inițială, urmând ca instanța să stabilească valoarea finală a despăgubirii.

2.4 Ciclul de viață a proiectului și aspectele de mediu și sociale specifice

Prezentul document se referă la proiectarea și construcția drumului expres M1 Chișinău – Leușeni care este divizat în 4 Loturi. Ciclul de viață specifice proiectului și aspectele semnificative sunt prezentate în tabelul 2-1.

Table 1: Ciclul de viață a Proiectului pentru reconstrucția drumului expres M1

No.	Componente de mediu și social/fazele proiectului	Activități planificate pentru ciclul de viață a proiectului
1	FAZA DE PRE-CONSTRUCȚIE	
1.1	Elaborare Proiect Tehnic	Elaborare proiect tehnic în conformitate cu NCM și Standarde Europene privind siguranța rutieră

²⁰ Sursa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=147219&lang=ro

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

No.	Componente de mediu și social/fazele proiectului	Activități planificate pentru ciclul de viață a proiectului
1.2	Efectuare studii tehnice în șantiere	Efectuare studii geotehnice, topografice, studiul traficului, schimbări climatice, etc.
1.3	Elaborare Planuri specifice proiectului, mediu și sociale	Evaluarea impactului de mediu și social și stabilirea Planurilor specifice proiectului de mediu și sociale cu cerințe de conformare
1.4	Elaborare plan de acțiuni privind procesul de achiziții terenuri	Elaborare plan de Acțiuni privind exproprierea și achiziția de terenuri
1.5	Coordonare Proiect Tehnic	Coordonare Proiect Tehnic cu deținătorii de utilități
1.6	Verificare proiect Tehnic	Verificarea proiectului Tehnic de către specialiști atestați
1.7	Divulgarea informației de mediu și sociale	Publicarea proiectelor Planurilor de mediu și sociale pe pagina web a AND pentru a asigura acces părților interesate
1.8	Organizarea consultărilor publice	Organizarea consultărilor publice în fiecare autoritate publică locală de nivel II care au emis certificate de urbanism pentru proiectare
1.9	Întocmirea raportului de consultare publică	Întocmire raport de consultare publică și revizuirea Planurilor de Mediu și Sociale a Proiectului
1.10	Publicarea Planurilor de Mediu și Sociale a Proiectului pe pagina AND	Comentariile recepționate de la părțile interesate vor fi utilizate la revizuirea și incorporarea lor în Planurile de Mediu și Sociale a Proiectului
1.11	Includerea informației de Mediu și Sociale în documentația de licitație	Elaborarea documentației de licitație și includerea Planurilor de Mediu și Sociale a Proiectului
2	CONSTRUCȚIE	
2.1	Pregătire șantier	Instalare organizare de șantier
2.2	Instalarea șantierului de lucru	Așezarea taberei de muncitori și a altor facilități temporare și infrastructură utilizate în timpul construcției (deșeuri, apă, energie etc.)
2.3	Lucrări de construcție	Construcția drumului expres
2.4		Asigurarea aspectelor de mediu și sociale în șantierele de construcție
2.5	Transportare & circulație	Asigurarea procesului de transportare pe drumul în proces de reparație prin utilizarea drumurilor de ocolire și instalare indicatoare rutiere
2.7	Achiziție de materiale/ bunuri și servicii	Achiziții necesare pentru construcția drumului
3	EXPLOATARE	
3.1	Exploatarea drumului	Inspectarea și mentenanța drumului
3.2		Asigurarea aspectelor de mediu și sociale
3.2	Gestionarea vegetației	Defrișarea vegetației din coridorul drumului
3.3	Deșeuri și gestionarea lor	Operațiuni de manipulare și depozitare a deșeurilor
3.4	Transportare & circulație	Menținere indicatoare și alte
3.5	Achiziție de materiale/ bunuri și servicii	Achiziții necesare pentru mentenanța drumului
4	DEZACTIVARE	
4.1	Demontarea instalațiilor	Lucrări legate de dezmembrarea amenajărilor și activităților asociate refacerii definitive a șantierelelor
4.2		Asigurarea aspectelor de mediu și sociale și SSM în șantiere
4.3	Achiziție de materiale/ bunuri și servicii	Achiziții necesare pentru reconstrucția drumului existent

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

3 METODOLOGIA DE EVALUARE A IMPACTULUI DE MEDIU ȘI SOCIAL

3.1 Procedura de evaluare a impactului de mediu și social

Scopul procedurii evaluare a impactului asupra mediului și social, în conformitate Cerința²¹ de Performanță 1 Evaluarea și gestionarea impacturilor și riscurilor sociale și de mediu a Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare, iar Obiectivele Cerinței de Performanță nr. 1 fiind următoarele:

- să identifice și să evalueze riscurile și impacturile de mediu și sociale ale proiectului;
- să adopte o abordare prin ordinea măsurilor de atenuare pentru a aborda riscurile de mediu și sociale și impacturile activităților proiectului asupra lucrătorilor, a comunităților afectate și a mediului;
- să elaboreze un Sistem de Management de mediu și Social proporțional cu riscurile și impacturile de mediu și sociale ale proiectului, în conformitate cu Cerințele de Performanță relevante; și
- să promoveze îmbunătățirea continuă a performanțelor sociale și de mediu ale clientului prin utilizarea adecvată a sistemelor de management.

Evaluarea impactului de mediu și social specific amplasamentului și planul cu măsurile de atenuare a impactului de mediu și social (PMMS/ESMP) vor fi transparente, prin divulgarea informației de mediu și socială pe pagina web ale Beneficiarul S.A. Administrația Națională a Drumurilor și al Consiliilor raionale Hâncești, Nisporeni, Strășeni, Ialoveni și mun. Chișinău, în scopul informării publicului larg și părțile interesate din cele 5 raioane afectate de construcția drumului expres M1. Propunerile pentru îmbunătățirea Planului de Mediu și Social specific Proiectului, parvenite din partea publicului larg și părților interesate vor servi drept suport pentru îmbunătățirea planurilor specifice, iar în final documentul revizuit va fi publicat pe paginile web sus menționate.

Pentru evaluarea impactului de mediu și social a fost utilizată procedura Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) stabilită în Cerința de Performanță nr.1, legislația aplicabilă de mediu și socială a Republicii Moldova și cerințele standardelor tehnice pentru proiectare.

3.2 Cerințele de mediu și sociale aplicabile pentru proiectarea tehnică

Întocmirea documentației de proiectare s-a realizat în baza prevederilor Certificatelor de Urbanism pentru Proiectare (CUP), eliberate de către Președinții Consiliilor Raionale (Autoritate publică locală de nivelul II), în baza conceptului tehnic de proiectare, cu conținutul datelor inițiale pentru

²¹ Sursa: <https://www.ebrd.com/home/news-and-events/publications/institutional-documents/environmental-and-social-policy-2019.html>

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

proiectare și rezultatele cercetărilor tehnice, luând în considerație cerințele din documentația de urbanism adoptată.

La următoarea etapă, în conformitate cu cerințele de mediu și sociale, înainte de începerea procesului de proiectare detaliată, au fost obținute următoarele documentele necesare pentru proiectare:

- Certificatele de urbanism pentru proiectare (CUP) emise de către Președinții raioanelor Hâncești, Nisporeni, Strășeni, Ialoveni și mun. Chișinău,
- Avizele Sanitare privind coridorului drumului Leușeni - Chișinău;
- Avize arheologice emise de către Agenția Națională de Arheologie;
- Avize emise de Ministerul Culturii privind protejarea monumentelor;
- Avize emise de Agenția de Supraveghere Tehnică pentru coridorul drumului M1;
- Avize emise de către Primăriile satelor afectate pentru avizarea coridorului drumului;
- Condiții tehnice emise de către părțile interesate SA „Moldovagaz”, SA „Moldtelecom”, SA „Moldcell”, SA „ARAX”, ICS „Premier Energy”, ASD, Apele Moldovei, AAC, etc.;
- Declarații de metodă de lucru emisă de către antreprenor privind executarea lucrărilor de construcție, etc.;
- Planuri & Profiluri specifice raioanelor elaborat de Consultant;
- Rapoarte de investigare a solului, topografice, geotehnice, etc..

3.3 Zona de influență a proiectului

Zona de influență a proiectului cuprinde întinderea geografică liniară a coridorului drumului expres M1 Chișinău – Leușeni pentru reabilitarea lui prin lărgire și achiziții de terenuri, care pot avea impacturi asupra mijloacelor de trai sau bunăstării părților interesate asupra mediului natural și resurselor naturale specifice districtelor traversate de către drumul M1. Activitatea de construcție se va desfășura în interiorul coridorului aprobat al drumului M1, posibilele impacturi asupra mediului se vor referi în principal la etapa de construcție al acesteia.

Zona de influență directă este delimitată ca mediu biofizic (coridorul drumului expres de categoria II și categoria III) și mediu socio - economic (comunitățile și proprietățile lor traversate de coridorul aprobat propus). Chiar dacă stimularea ocupării forței de muncă și a economiei se poate extinde asupra altor comunități, este prognozat că impacturile socio - economice directe, vor fi resimțite în special în satele și comunitățile, traversate de drumul expres M1 sau în apropierea aliniamentului).

Mediul socio - economic reprezintă raioanele/comunele/satele afectate, deoarece beneficiile și impacturile schimbărilor induse de proiect, în zona de influență directă sunt susceptibile să se extindă și la alte comunități.

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

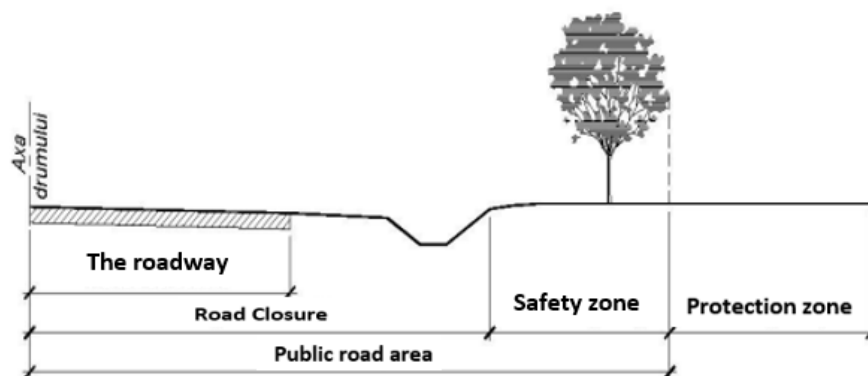

Figura 3-1: Zona drumurilor publice și zonele de siguranță și protecție

Influența indirectă este definită ca mediu fizic (zona de protecție, centrat pe aliniamentul proiectului, din considerentele că majoritatea impacturilor fizice indirecte sunt de așteptat de a fi resimțite în coridorul existent extins).

Mediul biologic este zona de influență indirectă, include zonele în care mediul natural prezintă o integritate ecologică mai mare (de exemplu, zona de păduri, stepe și alte ecosisteme cu impact direct asupra biodiversității) și se anticipează că, va găzdui specii de păsări în perioada de migrație în interiorul zonei de proiect.

3.4 Planurile specifice amplasamentelor elaborate la faza de proiectare

Conform Acordului de Mediu²² nr. 24, eliberat de către Agenția de Mediu pentru acest Proiect și a legislației de mediu al Republicii Moldova, în vederea asigurării criteriilor de calitate pentru drumul proiectat, documentația de proiectare include următoarele documente tehnice și planuri:

- Proiectul tehnic cu următoarele cerințe: (i) rezistență și stabilitate, (ii) siguranță în exploatare și (iii) securitate la incendiu;
- Planul de Mediu și social cu următoarele aspecte: (i) igiena și sănătatea umană, (ii) refacerea și protecția mediului, (iii) izolare termică, hidrofugă, (iv) economie al energiei și (v) protecție împotriva zgomotului;
- Planul privind procedura de expropriere;
- Alte planuri necesare pentru implementarea proiectului.

²² Acordul de Mediu nr. 24/2025 din 12.08.2025: <https://drive.google.com/file/d/12djVH-xq5VSe4J8cIAsC7eXxrzlnrzNM/view>

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

3.5 Identificarea impacturilor potențiale și măsurile de atenuare

3.5.1 Cerințe generale

Având în vedere tipul și semnificația impacturilor așteptate de la etapele de construcție, operațional și dezafectării descrise în acest document și în documentele de proiectare detaliată, se constată că măsurile de atenuare, care vor fi implementate în cadrul acestui proiect vor fi în mare parte cele standard, specifice amplasamentului, pentru fazele de construcție și operaționale.

3.5.2 Măsuri de atenuare a impacturilor pentru faza de construcție

Cerințele prezentate în Planul de Mediu și Social specific Proiectului are drept scop acordarea de suport pentru antreprenori pentru elaborarea Planurilor proprii de Mediu și Social al antreprenorului (CESMP).

Antreprenorul va angaja un reprezentant de mediu și social (Managerul de mediu și social), care va activa în calitate de punct focal în timpul fazei de construcție a proiectului. Managerul de mediu și social va coordona activitățile pe problemele de mediu și sociale între antreprenor cu: inginerul pentru supravegherea lucrărilor de construcție, Beneficiarul și alte părți interesate în implementarea proiectului (Autoritățile publice centrale de specialitate și APL-le de nivelul I și II), pentru implementarea, supravegherea, raportarea și alte acțiuni de monitorizare a implementării cerințelor Planurilor specifice amplasamentelor.

Planul de Mediu și Social specific amplasamentului, elaborat la etapa de proiectare detaliată pentru faza de construcție, include măsurile de atenuare a impacturilor pentru următoarele aspecte de mediu și sociale: (i) Protecția solului și a subsolului, (ii) Hidrologie/protecția bazinelor acvatice și al resurselor de apă, (iii) Protecția aerului atmosferic, (iv) Schimbarea climei, (v) Zgomot și vibrații, (vi) Protecția Ariilor naturale protejate de stat, (vii) Protecția pădurilor și alte ecosisteme naturale, (viii) Accesul la teren și utilizarea terenului conform destinației, (ix) Protecția antreprenoriatului local și al locurilor de muncă, (xi) Diminuarea riscului asupra serviciilor sociale și infrastructurii localităților, (xii) Diminuarea riscului asupra schimbării Peisajului și facilităților vizuale, (xiii) Sănătatea publică și a muncii și (xiv) Protecția patrimoniului cultural și arheologic.

Responsabil de implementarea Planului de Mediu și Social specific amplasamentului pentru etapa de construcție este antreprenorul, iar monitorizarea executării lucrărilor de construcție este în competența Inginerului pentru supravegherea lucrărilor de construcție, de comun acord cu Beneficiarul AND. Obiectele construite vor fi predate Beneficiarului, în conformitate cu prevederile legislației Republicii Moldova și cerințele Finanțatorului.

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

3.5.3 Măsurile de atenuare a impactelor pentru faza de exploatare și scoatere din uz

Cerințele stabilite în Planul de Mediu și Social specific amplasamentului pentru etapa de exploatare sunt recomandate pentru Beneficiar pentru a implementa un Sistem de Management de Mediu și Social (SMMS) și alte planuri și proceduri pentru a exploata construcția realizată în conformitate cu cerințele standardelor internaționale (ISO 14001, ISO 45001 și ISO 9001).

Beneficiarul va angaja și numi în funcție Specialiștii de Mediu și Social (HS) pentru stabilirea, menținerea și îmbunătățirea continuă a Sistemul de Management de Mediu și Social, ale căror atribuții pe toată perioada operațională prevedea, în primul rând respectarea legislației de mediu și sociale a Republicii Moldova și a cerințelor Finanțatorilor Internaționali. Beneficiarul va respecta cerințele de mediu și sociale ale Republicii Moldova și va primi toate permisele și autorizațiile pentru buna funcționare a întreprinderii.

Planul de Mediu și Social specific Proiectului, elaborat la etapa de proiectare detaliată, specific etapei de exploatare include măsurile de atenuare a impacturilor pentru următoarele aspecte de mediu și sociale: (i) Protecția aerului atmosferic, (ii) Schimbarea climei, (iii) Zgomot și vibrații, (iv) Monitorizarea florei și faunei din eco-sistemele naturale, (v) Sănătate și securitate la locul de muncă. Responsabil de implementarea Planului de Mediu și Social specific amplasamentului, pentru etapa de exploatare a drumului expres M1 și de scoatere din uz este Beneficiarul Administrația Națională a Drumurilor.

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

4 PROCEDURA DE COMUNICARE AL RISCURILOR DE MEDIU ȘI SOCIALE

4.1 Generalități

În cadrul proiectului, la faza de fezabilitate, a fost elaborat un Plan de implicare a părților interesate (PIP/SEP) în care au fost identificate principalele părți interesate și este descrisă procedura de informare despre activitatea proiectului și sursele de comunicare privind exprimarea opiniilor, depunerea sesizărilor, reclamațiilor, plângerilor și altor petiții, precum și a propunerilor pentru îmbunătățirea activităților din cadrul proiectului ș.a..

La etapa de proiectare, Planul privind Implicarea Părților Interesate a fost actualizat în conformitate cu datele parvenite de la procedura de proiectare și va fi modificat dacă vor surveni schimbări în documentația tehnică de proiect în timpul implementării, și în acest caz, adițional se vor identifica persoanele afectate de proiect și alte părți interesate.

Planul privind Implicarea Părților Interesate va fi utilizat la etapa de construcție de către Antreprenori și Inginerul care va supraveghea lucrările de construcție și de către Beneficiar la etapa de exploatare a obiectului construit.

Planul de Implicare a Părților Interesate include e: (i) Lista actorilor cheie, inclusiv Autoritățile Publice Centrale și Autoritățile Publice Locale de nivelul I și II, alte organizații, cetățeni privați și alte părți și persoane interesate/afectate, (ii) Un rezumat al activităților anterioare de implicare a părților interesate, (iii) Rezumat al cerințelor legale aplicabile ale RM și a Finanțatorilor Internaționali, (iv) Programul de implicare a părților interesate propus, inclusiv metodele de implicare și (v) Mecanismul de soluționare a sesizărilor/reclamațiilor care va permite părților interesate să transmită observații și opinii.

Un formular care poate fi utilizat pentru a trimite sesizări/reclamații este prezentat în anexă la prezentul document.

4.2 Accesul la informația de mediu și socială

Pachetul de documente, care include informația de mediu și socială include următoarele documente: (i) Planul de Mediu și Social specific Proiectului, (ii) Planul de acțiuni privind Exproprierea (RAP), (iii) Acordul de Mediu emis de Agenția de Mediu, (iv) Legea nr. 18/2025 pentru declararea lucrărilor de proiect de utilitate publică și de interes național, (v) Planurile și profile aprobate specifice coridorului drumului și proiectul tehnic, (vi) pliante și (vii) mecanismul de soluționare reclamații (MSR). În scopul informării publicului larg și cerințelor privind transparența decizională, documentele aferente Proiectului, vor fi publicate pe paginile web ale Beneficiarului Administrația

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

Națională a Drumurilor și Consiliilor Raionale din Hincești, Nisporeni, Strășeni, Ialoveni și mun. Chișinău (or. Durești).

Autoritățile Publice Locale, de comun cu Comitetele de Monitorizare a Impactului Social (CMIS), organizate în satele afectate de activitatea de construcție, și alți responsabili de implementarea Proiectului, vor asigura spațiu pentru instalarea unui panou informativ sau vor asigura spațiu suficient pe panourile informative existente ale APL pentru afișarea informației despre:

- a) Locul de depunere a reclamației;
- b) Modelul formularului de reclamații;
- c) Procedura de înaintare a unei reclamații/petiții;
- d) Data, locul și ora desfășurării consultărilor altor întruniri;
- e) Pliante, afișe ș.a. materiale informaționale;
- f) Date de contact ale CMIS-ilor de nivelul întâi și nivelul doi, Beneficiarul și altor instituții responsabile;
- g) Alte informații relevante.

Astfel, pe parcursul implementării Proiectului va funcționa Mecanismul de Recepție a Reclamațiilor (MRR). Documentația de mediu și sociale specifică amplasamentului va fi publicată și consultată public, în termen de cel puțin 30 de zile, iar comentariile, propunerile, obiecțiile, primite de către Beneficiar prin e-mail sau alte surse de informare vor fi încorporate în document.

Reclamantul va fi informat despre rezultatele examinării prin scrisoare, în format electronic sau prin poștă, în dependență de cum a fost primită reclamația sau cum a fost solicitat răspunsul de către reclamant. Răspunsul va fi elaborat în baza materialelor examinării și, dacă este cazul, va conține referințe la legislația națională și standardele de mediu și sociale ale BERD.

Comentariile directe și alte feedback-uri va fi posibil de primit prin diferite canale de comunicare: telefon, e-mail, paginile web ale instituțiilor responsabile, CMIS, scrisori oficiale ș.a..

Propunerile de îmbunătățire (feed-back) referitor a Planurilor de Mediu și Social specific amplasamentelor vor fi transmise la următorul e-mail: (i) Beneficiar - cancelaria@andsa.md, serviciu@andsa.md, presa@andsa.md și Consiliile raionale Hincești, Nisporeni, Strășeni, Ialoveni și mun. Chișinău, entități responsabile de emiterea Certificatelor de Urbanism pentru Proiectare.

Tabelul 2: Canale de comunicare pentru trimiterea reclamațiilor și plângerilor de la persoanele afectate și de la comunitate

Administrația Națională a Drumurilor (NRA)	
mun. Chișinău, str. Bucuriei, 12A MD 2004 Tel. (Green Line): (+373)78 337 744	Plângerile verbale adresate personalului Proiectului pot fi înregistrate în scris de către administrator și trimise

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

Tel. (Green Line): (+373)60 477 117

Relații cu presa: (+373) 60477004

Email: cancelaria@andsa.md, serviciu@andsa.md,
presa@andsa.md

Angajatorului pentru revizuirea Raportului de
Consultare Publică și Planul ESMP al Proiectului.

4.3 Mecanismul de soluționare a plângerilor pentru procesul de consultare

Beneficiarul va organiza consultări publice la sediile Consiliilor Raionale Hincești, Nisporeni, Strășeni, Ialoveni și mun. Chișinău prin invitarea comunității/persoanelor din localitățile afectate de Proiect din cele 5 raioane/districte în procesul de consultare publică, iar materialul utilizat în procesul de consultare publică este proiectul Planului de Mediu și Social specific Proiectului și Planul de Acțiuni privind Exproprierea (RAP) pentru construirea drumului expres M1 în limba română. În procesul de consultare publică, va fi utilizat pliantul revizuit de către Beneficiar, cu informațiile despre obiectivele specifice ale Proiectului, iar participanților va fi comunicat mecanismul de soluționare a reclamațiilor (MSR).

Următoarele pagini web pot fi accesate și sunt disponibile pentru a afla mai multe informații despre procesul de implementare a proiectului: (i) <https://www.asd.md/contact/#> și în special: <https://www.andsa.md/petitii-online/>

4.4 Depunerea reclamațiilor sau plângerilor în cadrul consultărilor publice

Comentariile pot fi depuse timp de 30 de zile lucrătoare de la data publicării informației de mediu și sociale pe pagina web a Administrația Națională a Drumurilor la adresa indicată în formularul privind expedierea reclamației, plângerii sau propunerii de îmbunătățire la adresa de e-mail de mai sus.

Beneficiarul va înregistra fiecare reclamație/plângere/propunere sau alt tip de petiție în Registrul Reclamațiilor, le va analiza și va revizui documentația de mediu și socială specific Proiectului, iar documentele finale de mediu și sociale vor fi prezentate către finanțator spre examinare și aprobare.

Conform celor menționate în prezentul Document, Planul de Implicare a Părților Interesate include și descrie un mecanism de soluționare a sesizărilor/reclamațiilor sau alt tip de petiții pentru etapa de construcție și va permite părților interesate să transmită comentariile sau reclamațiile privind deranjul general de antreprenor în timpul lucrărilor de construcție. Planul de implicare a părților interesate are, de asemenea, un formular de sesizări care poate fi utilizat pentru comentarii și sesizări - acest formular este afișat pe pagina următoare. Poate fi folosit fie acest formular, fie părțile interesate pot scrie o scrisoare sau pot trimite un e-mail.

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

5 PROCEDURA PRIVIND EXPROPRIEREA

Se preconizează că proiectul va avea un impact mai ales asupra proprietarilor de terenuri agricole, utilizatorilor și comunităților. Proprietarii și utilizatorii de culturi anuale, este important să se asigure, acolo unde este posibil, ca daunele să fie reduse la minimum și că entitățile afectate sunt despăgubite la valoarea de piață, luând în considerare restricțiile viitoare impuse de reabilitarea drumului asupra parcelelor de teren.

Pentru atenuarea impactelor asupra persoanelor afectate și asigurarea unui proces transparent de expropriere, s-a elaborat un Plan de acțiuni privind expropriere (PAE).

PAE este elaborat în timpul etapei de proiectare tehnică detaliată utilizând datele tehnice (planurile și profilurile aprobate), furnizate de către antreprenorul responsabil de executarea proiectului tehnic și de implementarea cerințelor Legii nr. 488/1999 privind expropriere pentru cauză de utilitate publică.

Pentru a minimiza impacturile potențiale asupra procedurii de expropriere, lucrările de construcție au fost declarate de utilitate și interes național prin Lege²³ nr. 18 din 20.02.2025 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri publice naționale, inclusiv a punctelor de trecere a frontierei de stat cu infrastructurile conexe, iar scopul fiind de a respecta o abordare pro-activă în angajarea cu persoanele și comunitățile afectate, prin dezvoltarea unui proces transparent și bilateral, în conformitate cu legislația națională și Cerința de Performanță nr. 5 Achiziționarea de terenuri, restricții cu privire la utilizarea terenurilor și relocarea involuntară ale Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

Obiectivele Cerinței de Performanță nr.5 sunt următoarele:

- evitarea relocării involuntare sau, în cazul în care este inevitabilă, reducerea la minimum a relocării involuntare prin explorarea unor proiecte și amplasamente alternative fezabile;
- evitarea evacuării forțate;
- să atenueze impactul social și economic negativ inevitabil al relocării involuntare asupra persoanelor afectate prin: (i) acordarea de compensații în timp util pentru pierderea bunurilor la costul complet de înlocuire; și (ii) asigurarea faptului că achiziționarea de terenuri, restricțiile privind utilizarea terenurilor, alte bunuri și resurse naturale și activitățile de relocare involuntară sunt implementate cu consultarea, participarea și furnizarea de informații corespunzătoare, în conformitate cu cerințele Cerinței de Performanță nr. 10 Comunicarea informațiilor și implicarea părților interesate;

²³ Sursa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=147219&lang=ro

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

- să îmbunătățească sau, cel puțin, să restabilească mijloacele de trai și standardele de viață ale persoanelor afectate în comparație cu nivelurile de dinaintea dislocării; și
- să îmbunătățească condițiile de trai ale persoanelor dislocate fizic prin oferirea de locuințe adecvate (inclusiv servicii și utilități esențiale), cu garantarea dreptului de posesiune în locațiile de relocare.

În cadrul elaborării Planului de Acțiuni privind Exproprierea terenurilor agricole au fost identificate următoarele categorii de persoane afectate:

- Proprietarii/utilizatorii de terenuri cu documente funciare oficiale (proprietarii terenurilor afectate de proiect);
- Afaceri formale (afaceri care depinde de terenurile/culturile cultivate pe terenurile afectate);
- Persoane fără un titlu formal de proprietate/folosință, dar ale căror mijloace de subsistență vor fi afectate de proiect (utilizatori informali de terenuri);
- Utilizatorii formali sau informali ai bunurilor comune, cum ar fi pășunile, cum ar fi municipalitățile sau alți proprietari de animale care utilizează pășunile afectate de proiect.

Data limită pentru evaluarea impacturilor și calcularea despăgubirilor

Publicarea Actului de Expropriere (Hotărâre de Guvern) este considerată „data limită” pentru Proiect. Persoanele afectate vor fi notificate cu privire la emiterea Actului de expropriere și la efectele sale juridice asupra drepturilor și eligibilității.

Vor fi întreprinse evaluări ale terenurilor și culturilor afectate, care vor surprinde situația terenului la această dată limită, pe baza căreia se vor calcula despăgubirile la care sunt îndreptățiți cei afectați. Persoanele afectate au obligația să predea după această dată terenul autorităților, orice modificare în utilizarea sau orice construcție ulterioară nu mai intră în vizorul evaluărilor, prin urmare orice daună survenită acestor structuri sau culturi noi înființate după data limită nemaiputând fi despăgubită.

	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
---	--	--

6 RESPONSABILITĂȚI INSTITUȚIONALE

6.1 Generalități

Responsabilitatea generală pentru monitorizarea și implementarea Proiectului este Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR). Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, conform competențelor sale instituționale, va asigura resursele materiale și financiare necesare și cadru instituțional responsabil pentru implementarea proiectelor aprobate Guvern și finanțate de către BERD.

6.2 Beneficiarul Proiectului

Agenția Națională a Drumurilor (AND), este o societate pe acțiuni din cadrul Agenției Proprietăți Publice și are rol și responsabilitate pentru a asigura implementarea eficientă a proiectului prin administrarea, monitorizarea și coordonare lui în conformitate cu cerințele BERD.

6.3 Inginer pentru Supraveghere a Construcțiilor

Obiectivul principal al Inginerului pentru Supravegherea construcțiilor este de a asista Beneficiarul în administrarea și supravegherea Contractelor privind construcția drumului expres M1 cu diligență, pentru a executa activitățile, care i-au fost atribuite prin Contract și a presta alte servicii.

6.4 Antreprenor general (constructorul)

Antreprenorul General își va asuma responsabilitatea pentru implementarea măsurilor de atenuare a riscurilor, prevăzute în planul de mediu și social specific Proiectului, precum și pentru obținerea autorizațiilor și acordurilor aferente activităților de construcție, în conformitate cu documentele contractuale și cu legislația de mediu și socială al Republicii Moldova.

Inginerul pentru Supravegherea Construcțiilor va angaja un Manager de Sănătate și Securitate în muncă și mediu, care se va asigura că Constructorul realizează permanent implementarea cerințelor stabilite în documentele specifice proiectului. Antreprenorul va desemna un responsabil de mediu și sănătate și securitate în muncă, care vor organiza efectiv procesul de implementare a măsurii de atenuare a impactelor de mediu și sociale pe șantier, pe perioada Fazei de Construcție.

 S.A. ADMINISTRAȚIA NAȚIONALĂ A DRUMURILOR	REZUMAT NON-TEHNIC Evaluarea impactului de mediu și social specific Proiectului și Planul de Management de Mediu și Social pentru reabilitarea drumului expres M1 Faza de Proiectare Detaliată	 Ministry of Infrastructure and Regional Development
--	---	---

Anexa 1: Formular pentru trimiterea/expedierea reclamațiilor în cadrul consultărilor publice

Referințe No: (va fi completat de către UCIPE)	Recepționat de către: _____ Soluționat de către: _____ Data răspunsului inițial: _____ _____
Nume complet: (va fi completat de reclamant/petiționar) <i>Notă: puteți rămâne anonim dacă preferați sau solicitați să nu vă dezvăluiți identitatea terților fără acordul dvs.</i>	Prenumele: _____ Numele: _____ Companie/Poziție în Companie: _____ ☐ Doresc să-mi ridic nemulțumirea în mod anonim ☐ Solicit să nu-mi dezvălui identitatea fără acordul meu
Informații de contact: (va fi completat de reclamant/petiționar) Vă rugăm să marcați cum doriți să fiți contactat (e-mail, telefon, e-mail).	☐ prin Poștă: Vă rugăm să furnizați adresa poștală: _____ ☐ prin telefon: _____ ☐ prin e-mail: _____
Limba preferată pentru comunicare: (va fi completat de reclamant/petiționar)	☐ Română ☐ Rusă
Descrierea plângerii sau a cererii: (va fi completat de reclamant/petiționar)	☐ Da ☐ Nu
Descrierea plângerii sau a cererii: (va fi completat de reclamant/petiționar)	Ce se poate întâmpla? Unde și cum s-ar putea întâmpla? Care sunt consecințele/impactul acestei probleme?
Data plângerii/cererii: (va fi completat de reclamant/petiționar)	ZZ / LL / AAAA _____
Ce ați dori să vedeți că se întâmplă pentru a rezolva această problemă? _____ _____ _____ _____ _____ _____	